

ÖĞRENCİ

ADI: .....

SOYADI: .....

SINIFI: .....NO: .....

**ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ
2023-2024 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
COĞRAFYA DERSİ 11. SINIFLAR (4 SAAT)
2. DÖNEM 2. YAZILI ÖRNEK SORULARI
CEVAP ANAHTARI**

Okulunuzun Adı

.....

.....

.....

Sınav süresi **40** dakikadır.

11.2.18. Türkiye'nin maden ve enerji kaynaklarının etkin kullanımını ülke ekonomisine katkısı açısından değerlendirir.

1. Gayrisafi yurt içi hâsıla (GSYH) içinde madencilığe düşen pay; gelişmiş ülkelerde %4, dünya genelinde %2, Türkiye'de ise %0,88 civarındadır.

Türkiye'deki bu oranın dünya ortalamasına çıkarılması için madencilik sektöründe neler yapılmalıdır, üç madde halinde yazınız. (3 x 5 = 15 PUAN)

- Gelişmiş ülkeler; madenleri ham madde olarak ithal eder, sanayi tesislerinde işleyerek mamul maddeye dönüştürür ve satar. Bu sayede ekonomiye daha fazla gelir sağlanmış olur. Türkiye'de de bu yapılmalıdır.
- Ayrıca maden arama, çıkarma ve işletme maliyetleri azaltılmalı ve rekabet gücü artırılmalıdır.
- Madenleri işleyecek sanayi kolları çeşitlendirilmelidir.

11.3.1. İlk kültür merkezlerinin ortaya çıkışı, yayılışı ve dağılımlarını belirleyen faktörleri açıklar.

2. Akdeniz medeniyetlerinin çoğu, tarım alanlarının az olmasından dolayı dezavantajlı bir durumda olmalarına rağmen deniz ticaretine yönelip ve koloniler kurarak medeniyetlerini geliştirmişlerdir.

Bu medeniyetlerin deniz ticaretine yönelmeleri kendilerine ve dünya medeniyetine ne gibi katkılar sağlamıştır, üç madde halinde yazınız. (3 x 5 = 15 PUAN)

- Gemi yapımı ile deniz taşımacılığında buldukları dönemin en ileri seviyesine ulaşmışlardır.
- Kurmuş oldukları ticaret kolonileri sayesinde şehirlerin oluşmasına ciddi katkı sağlamışlardır.
- Dünya uygarlığına sunmuş oldukları en büyük katkı, bugünkü Latin alfabesinin temelini oluşturan alfabeyi bulmaları olmuştur.
- Tüm bu gelişmeler sayesinde Akdeniz medeniyetleri arasında ticaretle birlikte kültürün de yayılması hızlanmıştır.

11.3.4. Türkiye'nin tarih boyunca medeniyetler merkezi olmasını konumu açısından değerlendirir.

3. Anadolu topraklarının hangi özellikleri tarih boyunca birçok medeniyetin bu toprakları tercih etmesine neden olmuştur, beş madde halinde yazınız. (3 x 5 = 15 PUAN)

- Ilıman iklim koşullarına sahiptir.
- Toprakları verimlidir, tarıma elverişlidir.
- Hayvancılık için bitki örtüsü çeşitlidir.
- Su kaynakları boldur.
- Zengin yer altı kaynaklarına sahiptir.
- Coğrafi konumu ulaşım ve ticaretin gelişmesi için elverişlidir.
- Diğer medeniyetlerle iletişimleri kolaydır.

Sonraki sayfaya geçiniz.

11.3.7. Sanayileşmiş bir ülkeyi sanayileşme süreçleri açısından değerlendirir.

4. Almanya sanayileşme hareketlerine daha geriden başlamasına rağmen dünya sanayi ürünleri üretiminde İngiltere'yi geçmiş durumdadır.

Almanya hangi uygulamaları hayata geçirerek bu başarıyı elde etmiştir, üç madde yazınız. (3 x 5 = 15 PUAN)

- Berlin Sanayi Enstitüsü ve Endüstriyel Teknoloji Okulunun kurulmasıyla yurt dışından teknik ve endüstriyel bilgilerin ülkeye girişi sağlanmıştır.
- İlk başlarda yabancı sanayilerin taklit edilmesiyle geleneksel ev tipi üretimin yerini fabrikalar almaya başlamıştır.
- Ülkedeki kok kömürü ve demir madenlerinin işlenmesi ile demir-çelik üretiminde artış sağlanmıştır.
- Almanya, ürettiği ürünleri buharlı gemiler sayesinde daha geniş alanlara pazarlama imkânına kavuşmuştur.
- İlk etapta İngiltere ve Belçika'dan ithal edilen lokomotifleri kullanan Almanya, ilerleyen süreçte kendi lokomotiflerini üretmeye başlamıştır.
- Ağır sanayinin gelişmesiyle çelik üretiminde artış kaydedilmiş ve buna bağlı olarak otomotiv, gemi ve silah üretiminde artış sağlanmıştır.
- Hükûmetin desteği ve teknik okulların açılması ile Almanya'da İkinci Sanayi Devrimi başlamıştır.

11.3.8. Farklı gelişmişlik düzeylerine sahip ülkelerin tarım-ekonomi ilişkisini analiz eder.

5. Somali'de tarım daha çok temel ihtiyaçların karşılanmasına yönelik olarak ekstansif (geleneksel) yöntemlerle yapılır.

a) Bu yöntemle yapılan tarım uygulamalarında verimin düşük olmasının nedenleri nelerdir, dört madde halinde yazınız. (4 x 2 = 8 PUAN)

- Bu tür ülkelerde genellikle doğa koşullarının etkili olduğu tarımsal üretimde yıldan yıla dalgalanmalar görülür.
- Yağışın yetersiz olduğu dönemlerde düzenli sulama yapılamadığı için tarımsal üretim düşüktür.
- Tarım toprakları bakımsız olduğu için tarımda gübre ve ilaç kullanımları azdır.
- Makineden çok insan ve hayvan gücü kullanılır.

Bu nedenle birim alandan alınan verim düşüktür.

b) Bu yöntemin uygulanması ülkenin ekonomisi üzerinde hangi etkilerin ortaya çıkmasına neden olmuştur, dört madde halinde yazınız. (4 x 3 = 12 PUAN)

- Tarım sektöründe çalışan nüfus diğer sektörlerden fazla olmasına rağmen tarımdan elde edilen gelir azdır.
- Verim düşük olduğundan ihraç edilebilecek ürün miktarı da az olmaktadır.
- İhtiyacın karşılanamadığı bazı yıllar tarım ürünleri ithal edilmektedir.
- Doğal koşullara bağlılık ürün çeşidinin de az olmasına neden olmaktadır.
- Tarımsal üretim ancak temel ihtiyaçları karşılayabildiği için tarıma dayalı sanayi kolları da gelişmemektedir.

11.3.9. Bölgesel ve küresel ölçekteki örgütleri etki alanları açısından değerlendirir.

6. Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) ülkeleri zaman zaman aldıkları kararlarla dünya petrol fiyatlarını belirlerler. Bunu yapmak için bazen petrol üretimini azaltırken bazen de üretimi artırır.

Petrol üretiminin azaltılması OPEC ülkeleri ile diğer ülkelerin ekonomileri üzerinde nasıl bir etki ortaya çıkarır, ayrı ayrı yazınız.(2 x 5 = 10 PUAN)

- OPEC ülkelerinde üretimin azaltılması dünya petrol fiyatlarının yükselmesine neden olur. Her ne kadar satış miktarını azaltsa da gelirler artacağından ülke ekonomisine daha fazla para kazandırır.
- Üretimin azaltılması, petrolü olmayan ithalatçı ülkelerde ise petrol ithalatına daha fazla para ödemek zorunda kalacaklarından ekonomileri açısından olumsuz bir durum yaratır.

11.4.1. Çevre sorunlarını oluşum sebeplerine göre sınıflandırır.

7. **Kimyasal besin kirliliğine neden olan faktörlerden iki tanesini yazınız. (2 x 5 = 10 PUAN)**

- Besinlere, içinde bulunduğu kaptan çözünme sonucu geçen metaller
- Tarım ilaçları, kimyasal gübreler
- İyi durulanmamış kaplardan bulaşan deterjanlar
- Ambalajlamada kullanılan özellikle renkli plastik malzemeler ve gıda katkı maddeleri

*** Bu örnek yazılı sınav soruları 9 Şubat 2024 tarihinde yapılan il zümre öğretmenler kurulu toplantısında il/ilçe alan zümre öğretmenlerince kararlaştırılan senaryolardan 3. senaryo dikkate alınarak hazırlanmıştır.